

7 PROBLEEMINVENTARISATIE A50 HERPERDUIN/N324 MAASHORST

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de geraadpleegde bronnen en archieven, zoals in hoofdstuk 3 en 4 beschreven staat, weergegeven.

7.1 LITERATUURGEGEVENS

Verkorte aanduiding	Schrijver	Titel	Relevantie
BOE	Boeijen, W.F.J.	<i>Vliegen en vechten bij de Maas 1940-1945. Oorlogsgeschiedenis op de grens van Noord-Brabant en Gelderland</i> (Schaijk 2004);	Ja
CHO	Cholewczynski, George F.	<i>De Polen van Driel</i> (Naarden 1989);	Nee
DID	Didden, Jack & Swarts, Maarten	<i>Einddoel Maas. De strijd in zuidelijk Nederland tussen september en december 1944</i> (Weesp 1984);	Nee
LAU	Laurensen, Gerrit	<i>De Berchse Hei in beeld 1850-1950</i> (Berghem 1999);	Nee
ZWA I en II	Zwanenburg, G.J.	<i>En nooit was het stil..., kroniek van een luchtoorlog dln I & II</i> (z.p.z.j.) ¹⁶ .	Nee

Tabel 19: Verwijzing literatuur.

7.2 ALGEMENE HISTORISCHE CONTEXT

7.2.1 De Duitse inval 1940

Deze periode bevat geen relevante literatuurinformatie.

7.2.2 De bezetting van 1941 tot juni 1944 (*D-Day*)

Bron + blz.	Datum	Gebeurtenis
62 BOE	11 juni 1941	Een Engelse bommenwerper crasht in de Schaijkse heidebodem op Mun, op enige afstand van de rijksweg. Er zijn verschillende ontploffingen van munitie aan boord, zie bijlage 16, nummer 1
66 BOE	15 oktober 1942	Crash van een Stirling (bommenwerper) in de Molenweg te Schaijk.
67 BOE	24 mei 1943	Een Engelse bommenwerper wordt aangevallen door Duitse nachtjagers en stort neer te Schaijk, ter hoogte van de Gagelsteeg.
77 BOE	23 maart 1944	Een Amerikaanse bommenwerper stort neer in Schaijk aan de Zandstraat.

Tabel 20: Bezetting van 1941 tot juni 1944.

¹⁶ = zonder publicatie zonder jaar.

7.2.3 De periode juni '44 (D-Day) tot en met oktober '44

Bron + blz.	Datum	Gebeurtenis
131 BOE	19 september 1944	Oss wordt zonder slag of stoot bevrijd, maar de volgende dag keren de Duitsers al weer terug.
147 BOE	26 september 1944	Opnieuw veroveren de Britten de stad, nu met sterkere strijdkrachten, maar op maandag 25 september hebben de Duitsers een hernieuwde poging ondernomen Oss in handen te krijgen. Er wordt fel gevochten, maar uiteindelijk winnen de geallieerden. Tot aan de bevrijding van Den Bosch (22 oktober 1944) wordt Oss nog regelmatig beschoten.
242 BOE	1 oktober 1944	Na de bevrijding van Oss trachten de Duitsers de eerste dagen telkens in Oss terug te keren, of met bommen vanuit de lucht de fabrieken te treffen.
66 DID	15 oktober 1944	Een geallieerd vliegtuig crasht in de Molerweg, gelegen in Oss.

Tabel 21: D-day juni '44 tot en met oktober '44.

7.2.4 Winter '44-'45 tot en met de Duitse capitulatie mei 1945

Deze periode bevat geen relevante literatuurinformatie.

7.3 ARCHIEVEN

7.3.1 Brabants Historisch Informatie Centrum Den Bosch

Het Brabants Historisch Informatie Centrum in Den Bosch is geraadpleegd voor de voormalige gemeente Berghem. Een overzicht van de geraadpleegde inventarissen is weergegeven in bijlage 12A.

Conclusie: Het archief heeft geen relevante CE informatie opgeleverd.

7.3.2 Brabants Historisch Informatie Centrum Grave

Het Brabants Historisch Informatie Centrum in Grave is geraadpleegd voor de voormalige gemeente Schaijk. Een overzicht van de geraadpleegde inventarissen is weergegeven in bijlage 12B.

Conclusie: Het archief heeft geen relevante CE informatie opgeleverd.

7.3.3 Traditiekamer Typhoon, vliegbasis Volkel

In de traditiekamer is een permanente tentoonstelling over het ontstaan en het gebruik van de vliegbasis ingericht. Een gesprek met medewerkers van de traditiekamer heeft het volgende opgeleverd: zie bijlage 12C.

Conclusie: Het archief heeft geen relevante CE informatie opgeleverd.

7.4 LUCHTFOTO'S

REASeuro heeft bij het TDN Kadaster in Emmen een aantal luchtfoto's van verschillende data besteld, te weten:

- Nummer 8214288, foto 4288, datum 19 september 1944
Deze foto beslaat het oostelijk deel van het onderzoeksgebied;
- Nummer 8214290, foto 4290, datum 19 september 1944
Deze foto beslaat het westelijk deel van het onderzoeksgebied;
- Stafblad 45, Run IV, nummer 101, opnamedatum 1953
Deze naoorlogse foto beslaat het oostelijk deel van het onderzoeksgebied;
- Stafblad 45, Run IV, nummer 102, opnamedatum 1953
Deze naoorlogse foto beslaat het westelijk deel van het onderzoeksgebied.

Deze foto's zijn ingepast in bijlagen 09 en 10.

7.5 STAFKAARTEN

Voor de trajecten N324 Maashorst en A50 Herperduin betreft het de volgende stafkaarten:

- Os 11 NE
- Uden 11 SE

Het globale onderzoeksgebied ligt in de volgende kaartvierkanten: E.4950, E.4951, E.5049, E.5050, E.5051, E.5052, E.5149, E.5150, E.5151, E.5152, E.5249, E.5250, E.5251, E.5252, E.5349 en E.5350. De stafkaarten met kaartvierkanten zijn in bijlage 08 weergegeven.

7.6 BOMBARDEMENTSGEGEVENS

In de database is gezocht op de plaatsnamen Oss, Berghem, Landerd en Schaijk en op de kaartvierkanten zoals weergegeven in § 7.5. Dit heeft een aantal meldingen opgeleverd, te weten:

Bron	Coördinaat	Locatie	Datum	Omschrijving	Bijlagen
465 HUU	n.v.t.	Oss, ongeveer 2 km ten noorden van de A50	18 aug. 1944	Om circa 18.55 uur wordt een personentrein tussen Oss en Berghem beschoten door geallieerde vliegtuigen.	n.v.t.
475 HUU	n.v.t.	Oss, ongeveer 6 km ten westen van de A50 en N324	12 sept. 1944	Het spoor tussen Geffen en Oss wordt door een bominslag vernield	n.v.t.
468 HUU	n.v.t.	Op het spoor tussen Berghem en Ravenstein, ongeveer 1,5 km ten noorden van de A50	4 sept. 1944	Op het baanvak worden blindgangers aangetroffen	n.v.t.

Tabel 22: Overzicht bombardementsgevens A50 Herperduin/N324 Maashorst.

Informatie over Amerikaanse en/of Duitse bombardementen en/of beschietingen is (vooralsnog) niet (direct) beschikbaar.

7.7 DEFENSIEARCHIEVEN

7.7.1 MORA's / WO's EOCKL

Aan het EOCKL is een verzoek gedaan om een overzicht aan te leveren van alle uitgevoerde meldingen vanaf 1971 tot heden binnen de gemeenten Oss en Landerd en de voormalige gemeenten Berghem en Schaijk. Het betreft een overzicht van 119 meldingen. Deze zijn gescreend en gerangschikt voor het gebied rondom de A50 en de N324. Mogelijk zijn 11 meldingen relevant voor het gebied rond de A50 en de N324. Het gaat om de volgende meldingen:

Mora Nr.	Locatie
19972561	Vorstengrafdonk (Oss)
19990036	Ossweg 81 (Berghem)
20041804	Zevenbergseweg (Berghem)
20060839	Zevenbergseweg ter hoogte van nr. 19a en 21 (Berghem)
19710996	Rijksweg 56 (Schaijk)
19711223	Rijksweg 56 (Schaijk)
19712535	Duifhuisstraat 3 (Schaijk)
19821047	Rijksweg 56 (Schaijk)
19980253	Hemelrijk (Schaijk)
19990814	Gagelstraat 9 (Schaijk)
20040163	Rijksweg 324 (Schaijk)

Tabel 23: Overzicht mogelijk relevante MORA's A50 Herperduin/N324 Maashorst.

Van sommige meldingen is niet na te gaan wat de exacte locaties zijn. Enkele zijn echter wel nauwkeurig beschreven en liggen dicht bij het projectwerkgebied. Voor een overzicht van de locaties van de MORA's, zie bijlage 11.

7.7.2 Mijneveldkaarten

Het EOCKL heeft een kaart aangeleverd waar de mijnevelden en mijnerverdachte gebieden staan aangegeven binnen het onderzoeksgebied.

Het EOCKL heeft aangegeven dat in de gemeente Oss na afloop van de Tweede Wereldoorlog mijnevelden zijn achtergebleven. Deze hebben echter geen betrekking op het projectwerkgebied en worden daarom verder niet behandeld. In de gemeente Landerd en de voormalige gemeente Schaijk zijn geen bekende mijnevelden achtergebleven.

7.8 CONCLUSIE

Op basis van de uitgevoerde Probleem inventarisatie kan geconcludeerd worden dat er voor de N324 Maashorst en A50 Herperduin enige CE-gerelateerde informatie is aangetroffen.

7.9 ADVIES

Opdrachtgever wordt geadviseerd om voor de N324 Maashorst en A50 Herperduin in navolging op de Probleem inventarisatie, ook de Probleemanalyse uit te laten voeren.